

Organizacje pożytku publicznego w Polsce – informacje i statystyki

W okresie składania zeznań podatkowych o wiele częściej niż zazwyczaj słyszymy o działalności organizacji pożytku publicznego, którym możemy przekazać jeden procent. Czym są popularne OPP i ile takich organizacji obecnie funkcjonuje w Polsce?

Czym jest organizacja pożytku publicznego?

Chcąc zapoznać się z definicją organizacji pożytku publicznego (w skrócie: OPP) należy sięgnąć do treści Ustawy z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie. Wynika z niej, iż OPP to organizacja pozarządowa lub inny podmiot wskazany w ustawie, np. organizacja kościelna lub spółka akcyjna niedziałająca w celu osiągnięcia zysku, która prowadzi działalność pożytku publicznego oraz uzyskała w sądzie wymagany status.

Ustawodawca przewiduje wymagania stawiane przed podmiotem ubiegającym się o status OPP, np. minimum dwa lata nieprzerwanej działalności, której zakres musi dotyczyć opisanego w ustawie pożytku publicznego, a także jawność funkcjonowania organizacji.

Działalność pożytku publicznego to szereg zadań społecznie użytecznych, a ich dokładny zakres uwzględniony przez ustawę jest bardzo rozbudowany. W katalogu zadań znajdują się m.in. pomoc społeczna, działalność charytatywna, podtrzymywanie tradycji narodowej, ochrona i promocja zdrowia oraz upowszechnienie kultury i sportu. Opisanych zakresów działań jest ponad dwadzieścia, a ponadto Rada Ministrów w drodze rozporządzenia może zwiększyć ich liczbę uwzględniając zadania nieopisane w ustawie.

Status pożytku publicznego

Organizacja spełniająca wymogi zawarte w ustawie na swój wniosek może otrzymać od sądu status pożytku publicznego. Wpisany jest on do Krajowego Rejestru Sądowego i zapewnia organizacji zarówno przywileje, jak i obowiązki.

Najważniejszą korzyścią jest możliwość otrzymania 1% podatku dochodowego od osób fizycznych. Każdy, kto składa PIT może wybrać konkretną OPP, której przekaże procent, a co istotne, proces ten nie wiąże się z dodatkowymi kosztami podatnika, ponieważ pieniądze te i tak musiałyby zostać przekazane na rzecz Skarbu Państwa. W zamian trafiają one na rzecz organizacji prowadzącej działalność pożytku publicznego.

Symbol 1% używany przez organizacje pożytku publicznego.

Źródło: pozytek.ngo.pl

Dodatkowymi przywilejami zyskanymi przez nadanie statusu OPP jest m.in. zwolnienie od podatku dochodowego od osób prawnych, opłaty skarbowej oraz podatku od nieruchomości. Podmioty, które uzyskały status organizacji pożytku publicznego muszą jednak liczyć się z dodatkowymi obowiązkami. Wśród nich znajduje się konieczność wprowadzenia wewnątrz organizacji bardziej wymagających mechanizmów samokontroli, przejrzystość działań i finansów.

OPP w Polsce

Zgodnie z wykazem organizacji pożytku publicznego uprawnionych do otrzymania 1% podatku dochodowego od osób fizycznych za 2019 r., za którego prowadzenie odpowiedzialny jest Narodowy Instytut Wolności wynika, iż w roku 2019 w Polsce działało prawie 9 tys. OPP. Baza dostępna jest m.in. na stronie pozytek.ngo.pl, a dokładna liczba opisywanych organizacji, jaka się w niej znajduje to 8874 (stan na czerwiec 2020 r.) W katalogu znaleźć można małe podmioty działające lokalnie oraz stowarzyszenia i fundacje o ogólnopolskim zasięgu.

W Krakowie zarejestrowanych jest obecnie 307 organizacji pożytku publicznego, którym można przekazać 1% podatku, a w województwie małopolskim jest ich 758.

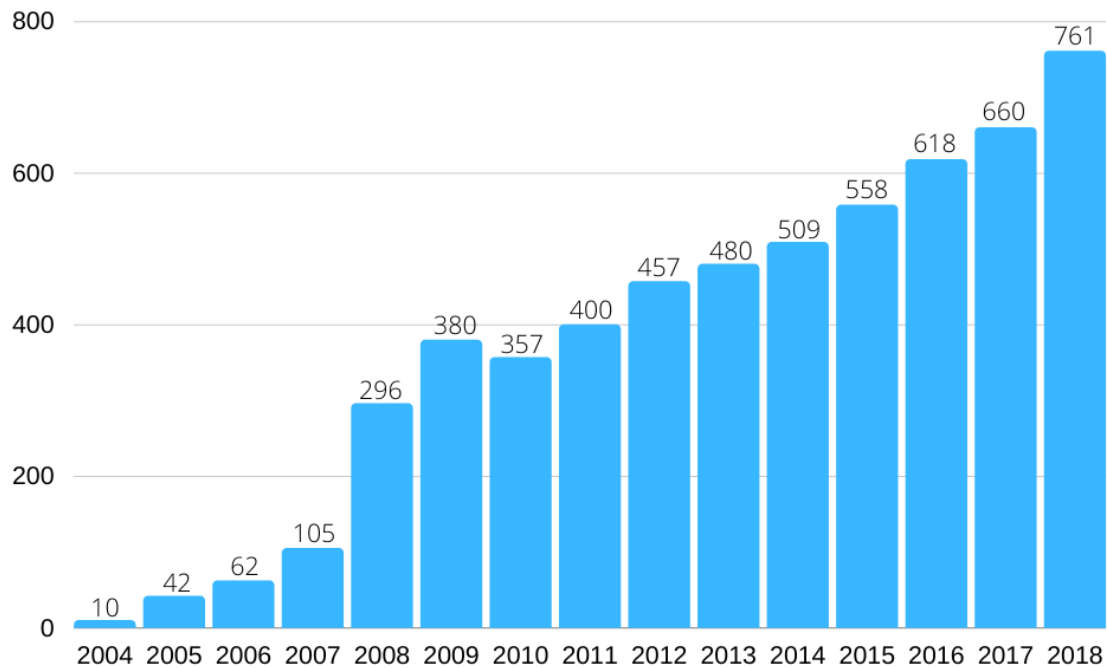
1% podatku dla OPP

Po raz pierwszy polscy podatnicy mogli wesprzeć OPP 1% podatku w 2004 r. (rozliczając się za 2003 r.) Wg raportów GUS-u w pierwszym roku uzyskana kwota wynosiła 10 mln zł, jednak warto pamiętać, iż liczba organizacji pożytku publicznego oraz podatników przekazujących 1% była mniejsza. Na przestrzeni lat środki przekazywane podczas rozliczeń znacznie wzrastały i w

2018 r. było to aż 761 mln zł - o 101 mln zł więcej niż rok wcześniej i dwa razy więcej niż 10 lat wcześniej.

Suma środków przekazanych OPP w ramach mechanizmu 1% w latach 2004-2018

Organizacje pożytku publicznego i 1% w 2017 r./2018 r.

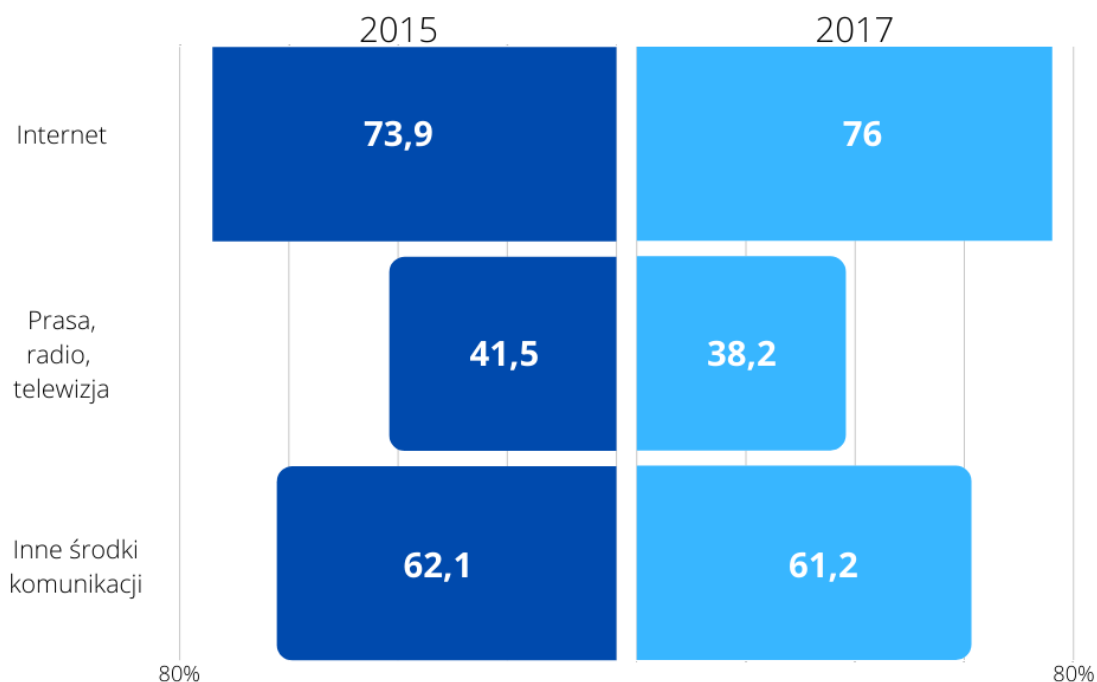
Źródło: <https://stat.gov.pl/obszary-tematyczne/gospodarka-spoeczna-wolontariat/gospodarka-spoeczna-trzeci-sektor/organizacje-pozytku-publicznego-i-1-w-2017-roku,4,4.html>

Przyglądając się charakterystyce organizacji pożytku publicznego, które w 2018 r. otrzymały 1% podatku zauważamy, że największą ich część stanowią stowarzyszenia i podobne organizacje społeczne (73,6%). Około co czwarty podmiot to fundacja (25,8%), a najmniejsza grupa to podmioty wyznaniowe (0,6%). Inne proporcje otrzymamy, gdy przyjrzymy się środkom z 1% PIT, ponieważ 73,7% trafiło na rzecz fundacji, 23,3% do stowarzyszeń i podobnych organizacji społecznych, a 3,3% do podmiotów wyznaniowych.

Pozostając przy sprawozdaniach z 2018 r. czytamy, że 54,8% wszystkich środków z przekazania podatku otrzymały organizacje zajmujące się ochroną zdrowia, pomimo iż stanowiły one jedynie 13,4% spośród wszystkich OPP mających przychody z tego źródła w 2017 r. Najliczniejsza grupa organizacji to te zajmujące się pomocą społeczną i humanitarną. Stanowią one 26,3%, a przychody z 1% plasują się na poziomie 28%. Zupełnie inne dane płyną ze sprawozdań podmiotów zajmujących się sportem, turystyką, rekreacją i hobby, ponieważ mimo że tworzyły 20,2% zbiorowości to pozyskały jedynie 2,2% całej kwoty.

Odsetek organizacji pożytku publicznego, które informowały o swojej działalności był w 2017 r. zbliżony do lat poprzednich i wynosił 89,4%. Najczęściej wybieranym medium był oczywiście Internet (76%). Środki takie jak plakaty, książki, happeningi wykorzystywało 61,2% OPP, a tradycyjne media jak prasa, radio i telewizja to jedynie 38,2% podmiotów.

Sposoby komunikacji wykorzystywane przez OPP w latach 2015 i 2017

Organizacje pożytku publicznego i 1% w 2017 r./2018 r.

Źródło: <https://stat.gov.pl/obszary-tematyczne/gospodarka-spoeczna-wolontariat/gospodarka-spoeczna-trzeci-sektor/organizacje-pozytku-publicznego-i-1-w-2017-roku,4,4.html>

Organizacje pożytku publicznego są bardzo ważnym rodzajem działalności i stanowią kluczowe oblicze w zmienianiu naszego kraju. Dzięki mechanizmowi jakim jest przekazywanie 1% podatku, możemy włączyć się do pomocy nie ponosząc żadnych dodatkowych kosztów, a pieniądze przekazane jednej z niemal 9 tys. OPP na pewno przyczyni się do realizacji wartościowych projektów. Będąc jeszcze przed złożeniem zeznania podatkowego warto przyrzeć się, którą organizację można wesprzeć. Jeżeli wysłaliśmy już PIT to nic nie stoi na przeszkodzie, aby zacząć obserwować podmioty już teraz i albo wesprzeć ich działalność dzisiaj, albo zdobyć pewność, że warto przekazać 1% podatku w przyszłym roku.

Źródła:

<http://prawo.sejm.gov.pl/isap.nsf/DocDetails.xsp?id=WDU20030960873>

<https://pozytek.ngo.pl/>

<https://stat.gov.pl/obszary-tematyczne/gospodarka-spoeczna-wolontariat/gospodarka-spoeczna-trzeci-sektor/organizacje-pozytku-publicznego-i-1-w-2017-roku,4,4.html>